

Пояснення седації

У цій брошурі пояснюється, що таке седація, як вона працює та коли вона вам може знадобитися. Тут також пояснюються переваги та ризики використання седації та те, як це може відчуватися.

Важливо те, що тут говориться про те, що вам потрібно буде спланувати для догляду після седації.

Вона була написаний пацієнтами, представниками пацієнтів і анестезіологами, працюючи разом.

Седація - це коли дають ліки, щоб допомогти вам почуватися більш розслабленим під час процедури. Ліки (заспокійливі) зазвичай вводять у вену (внутрішньовенно або в/в), але іноді їх можна вводити через рот (перорально) або через маску для обличчя.

Лікар-анестезіолог – це ім'я медичного працівника, який вводить вам седативний засіб. В операційній ця особа зазвичай є лікарем-анестезіологом. В інших місцях у лікарні чи позалікарняних клініках це може бути лікар або інший кваліфікований медичний працівник.

Існує три різних рівня внутрішньовенної седації. Їх називають «мінімальною», «помірною» (іноді також називають свідомою седацією) і «глибокою» седацією. Однак рівні не є точними і залежать від того, наскільки пацієнт чутливий до використовуваних ліків.

Які відмінності між седацією та загальною анестезією?

Основні відмінності седації від загальної анестезії:

- ваш рівень свідомості
- потреба в обладнанні для підтримки дихання
- можливі побічні ефекти.

Завдяки мінімальній і помірній седації ви відчуваєте себе комфортно, сонливо та розслаблено. Часом ви можете поринути в сон, але розбудити вас буде легко.

При загальній анестезії ви перебуваєте в нечутливому стані без свідомості під час процедури.

Глибока седація - щось середнє.

Мінімальна седація (анксіоліз)	Помірна седація (свідома седація)	Глибока седація
Ви отримаєте невелику кількість седативного препарату	Ви отримаєте трохи більше седативного препарату	Ви отримаєте вищу дозу одного або кількох седативних препаратів
Ви почуватиметеся розслабленими та менше переживатимете про те, що відбувається навколо вас	Ви відчуєте себе дуже розслабленими і сонними	Ви будете спати протягом більшої частини маніпуляцій
Ви не спатимете та зможете нормально розмовляти	Ви будете сонні , але зможете нормально говорити та виконувати прості інструкції, якщо вас запитають	Ви будете спати і навряд чи розмовлятимете протягом більшої частини маніпуляцій
Ви, скоріш за все запам'ятаєте своє лікування, але не всі деталі	Ви можете пам'ятати деякі частини свого лікування	Ви навряд чи запам'ятаєте більшу частину свого лікування – рівень седації буде скориговано за потреби
Мінімальна седація не повинна впливати на ваше дихання	Помірна седація не повинна впливати на ваше дихання	Ваше дихання може сповільнитися . Ваш лікар-анестезіолог спостерігатиме за станом здоров'я та допоможе, якщо це необхідно. У Великобританії глибока седація повинна проводитися персоналом, який має рівень підготовки та кваліфікацію лікаря-анестезіолога.

Що таке оральна седація?

Прийом седативних таблеток (наприклад, діазепаму) іноді може бути корисним для розслаблення, якщо ви сильно хвилюєтеся перед загальною анестезією, але цього зазвичай недостатньо, щоб розслабити вас під час процедури. Щоб діяло, потрібен деякий час, і доза залежить від людини.

Ви **не** повинні просити свого лікаря загальної практики призначити вам пероральні заспокійливі засоби до того, як ви потрапите в лікарню, якщо у вас немає згоди від команди, яка буде за вами доглядати, інакше ваше лікування може бути неможливим.

Важливо, щоб ви могли чітко мислити під час зустрічі зі своїм лікарем, щоб обговорити переваги та ризики шкоди вашої операції чи процедури. Потім вам потрібно буде підписати форму, щоб підтвердити свою згоду на операцію або процедуру.

Що таке внутрішньовенна седація?

Внутрішньовенна седація — це коли заспокійливий засіб для розслаблення вводять у кров за допомогою невеликої пластикової трубки (також називається канюлею), яка зазвичай встановлюється у вену вашої руки чи кисті.

Лікарі-анестезіологи навчені давати потрібну кількість заспокійливого засобу та контролювати будь-які побічні ефекти. Ваш лікар-анестезіолог залишатиметься з вами під час процедури та контролюватиме ваше дихання та рівень кисню.

Які методи лікування можна проводити під внутрішньовенною седацією?

Багато незначних процедур і досліджень можна проводити за допомогою внутрішньовенної седації, часто разом із місцевим анестетиком. Ось кілька прикладів:

- біопсія шкіри або молочної залози
- незначне відновлення зламаних кісток
- незначні операції на шкірі, руці або нозі
- процедури, які допомагають діагностувати проблеми зі шлунком (ендоскопія), легенями (бронхоскопія), товстою кишкою (колоноскопія) або сечовим міхуром (цистоскопія)
- видалення зубів або інше лікування зубів
- операції на очах, наприклад, видалення катаракти.
- косметичні операції

Деякі більш масштабні процедури також можна проводити під седацією та місцевою анестезією.

Седація в стоматологічних кабінетах і косметичних клініках

Лікування під седацією часто проводиться в лікарні. Однак седацію для лікування зубів також можна надати в стоматологічній клініці або спеціалізованій стоматологічній клініці. Седацію під час косметичної хірургії можна виконати в

клініці. Стандарти щодо вашого безпечного догляду залишаються незмінними. Ваш лікар-анестезіолог, стоматолог або косметичний хірург обговорить з вами типи седації, які підходять – для лікування зубів у дорослих і дітей існують різні типи седації. Вони повинні пояснити, що станеться під час лікування та будь-які ризики. Важливо, щоб ви уважно дотримувалися будь-яких порад і вказівок, які вони вам дають.

Які переваги, якщо седація є варіантом вашого лікування?

- Седативний ефект діє швидко, і дозу можна регулювати, щоб отримати потрібну кількість.
- Це дозволяє розслабитися під час лікування. Після цього ви можете не пам'ятати багато про своє лікування.
- Під час деяких процедур можливе застосування седації замість загальної анестезії, що може бути корисним для пацієнтів із певними медичними проблемами.
- Зазвичай вона має менше побічних ефектів, ніж загальна анестезія.
- Відновлення відбувається швидше, ніж після загальної анестезії, тому зазвичай ви можете повернутися додому протягом години або двох після лікування, якщо почуваетесь добре.

Які є альтернативи седації?

- **Загальна анестезія:** ви будете в непритомному стані без свідомості і не пам'ятатимете про процедуру.
- **Місцевий анестетик без будь-якої седації:** ви будете повністю при свідомості під час лікування, але почуватиметеся комфортно. Можна розмістити екран так, щоб ви не бачили процедуру.

Хто вирішує, чи можна мені приймати седацію?

Під час оцінки ви можете обговорити з лікарем або медсестрою можливість седації для вашої процедури. Якщо її не пропонували, ви завжди можете запитати, чи можна її отримати.

Якщо ви піддаєтесь підвищеному ризику через наявні захворювання, ваші лікарі обговорять з вами варіанти. Потім ви можете разом узгодити найкращий для вас варіант.

Що я можу зробити, щоб підготуватися до процедури з седацією?

- Якщо у вас є люди, за якими ви доглядаєте, наприклад, діти або літні люди, вам потрібно буде запланувати, щоб хтось інший доглядав за ними до наступного дня після процедури.
- В ідеалі дієздатна доросла людина повинна буде відвезти вас додому на машині або таксі – після седації не рекомендується користуватися громадським транспортом. Оскільки ефект седації може тривати до 24 годин, вони повинні залишитися на ніч, щоб доглядати за вами.

- Візьміть із собою в лікарню всі свої ліки, включаючи будь-які інгалятори та будь-які безрецептурні ліки, які ви приймаєте регулярно.
- Якщо ви захворіли чи застудилися, або ви вагітні, зверніться до лікарні чи клініки, оскільки седація може бути небезпечною. Можливо, доведеться змінити ваше лікування.
- Повідомте свого лікаря в день процедури, якщо ви годуєте грудьми.
- Зніміть весь макіяж, включаючи лак для нігтів і прикраси, перед тим, як прийти в лікарню або клініку. Ви можете носити обручку.
- Візьміть з собою якийсь вільний одяг, наприклад халат або фліс, щоб вам було комфортно та тепло. Носіть туфлі на плоскій підшві, які легко одягаються.

Чи можна їсти і пити перед процедурою?

У клініці або лікарні вам дадуть точні інструкції, зокрема, коли припинити їсти та пити.

Для помірної та глибокої седації вам слід припинити їсти за шість годин до процедури, але ви можете пити нормальну кількість «прозорої рідини» за дві години до процедури. Прозорі рідини включають воду, розбавлений сік (без частинок) і чорний чай або каву.

Намагайтесь не подовжувати цей період без їжі та пиття.

Для мінімальної седації голодування часто не потрібне, але важливо уточнити точні інструкції у вашій лікарні.

Якщо у вас діабет, вам слід попросити конкретних інструкцій щодо того, коли вам слід приймати ліки від діабету та припинити їсти.

Що буде в день мого лікування?

Зазвичай ви переодягаєтесь в халат. Коли ви підете в процедурну кімнату, ваш лікар-анестезіолог прикріпить до вас обладнання для моніторингу. Зазвичай використовується таке обладнання:

- манжету для артеріального тиску на руці
- наклейки на верхній частині грудей для запису вашого серцевого ритму
- затискач на пальці для вимірювання рівня кисню
- тонку пластикову трубку, яка вимірює кількість вуглекислого газу, який ви видихаєте. Зазвичай вона кріпиться до кисневої маски.

Як проводиться внутрішньовенна седація?

- Седацію вводять через крапельницю (канюлю), яку вводять у вену вашої руки або тильної сторони долоні. За потреби під час процедури можна дати більше заспокійливих засобів. При глибокій седації вам зазвичай постійно вводять препарат у вену.
- Ви матимете додатковий кисень для дихання через пластикову трубку, розташовану прямо у вашому носі, або через маску для обличчя.

Що відчувається седация?

Це буде відрізнятися між людьми залежно від кількості препарату, який вони отримують. При глибокій седатії ви будете спати, але при легкій і помірній седатії ви зазвичай відчуваєте приємне розслаблення.

Коли ми запитали деяких пацієнтів, як це відчувається, деякі відповіді були такими:

«Я відчував себе дуже віддаленим і сонним».

«Мені здавалося, що я не спав протягом усього цього, але, мабуть, іноді я засинав, оскільки раптом пройшла година».

«Я відчував себе дуже розслабленим і щасливим».

«Це було дивно – я відчував себе дуже відстороненим від того, що відбувається навколо мене».

Поїздка додому після процедури

- Якщо у вас легка або помірна седация, ви зазвичай можете повернутися додому протягом години або двох після лікування.
- Якщо у вас глибока седация, ваше відновлення зазвичай займає дві години або довше. Коли ви зможете повернутися додому, також може залежати від того, скільки часу знадобиться вам для відновлення після самої процедури.
- Як згадувалося раніше, дієдатна доросла людина повинна буде відвезти вас додому на машині або таксі – в ідеалі не громадському транспорті – і залишитися з вами на ніч. Якщо ви не організували, щоб хтось був з вами після лікування, можливо, вам доведеться залишитися в лікарні на ніч або ваше лікування, можливо, доведеться відкласти.
- Седация може викликати запаморочення. Будь ласка, будьте обережні на сходах і нехай хтось буде з вами, якщо ви відчуваєте невпевненість.
- Ваша здатність приймати рішення та судження може бути порушена протягом 24 годин після лікування, тому вам не слід приймати жодних важливих рішень протягом цього часу. Вам також слід уникати публікацій у соціальних мережах/публічних форумах.
- Вам не слід повертатися до роботи, доглядати за кимось, керувати автомобілем, готувати їжу або працювати з будь-якими механізмами протягом 24 годин, оскільки цей час може знадобитися для того, щоб ліки покинули ваш організм.
- Протягом 24 годин після процедури не можна вживати алкоголь або снодійні.
- Ваш лікар дасть письмові вказівки щодо подальшого лікування вдома.
- У лікарні вам дадуть контактний номер телефону, за яким ви можете зателефонувати, якщо ви почуваетесь погано вдома.
- Якщо після процедури ви відчуваєте занепокоєння, погане самопочуття або не можете знайти контактний номер лікарні, ви можете зателефонувати своєму лікарю загальної практики, зателефонувати за номером 111 або, якщо необхідно, звернутися до місцевого відділення невідкладної допомоги разом із дієдатним дорослим.

Побічні ефекти, ускладнення та ризики

У сучасній седації серйозні проблеми нечасті. Ризик неможливо повністю усунути, але сучасні ліки, обладнання та навчання зробили седацію набагато безпечнішою за останні роки.

Лікарі, що займаються седацією, дуже ретельно намагаються уникнути всіх описаних ризиків. Вони зможуть надати вам більше інформації про будь-який із цих ризиків і про те, що вони роблять, щоб їх уникнути.

Люди по-різному тлумачать слова та числа. Шкала нижче надається для допомоги.

Ви також можете дізнатися більше на сторінках інформації про пацієнтів на веб-сайті коледжу: www.rcoa.ac.uk/patient-information-translations-ukrainian

Ризики під час седації

- Ваше дихання може стати сповільненим. Це особливо часто зустрічається під час глибокої седації, але є ризиком кожного разу, коли використовується седація. Ваш лікар-анестезіолог кваліфікований моніторити ваш стан та може підтримувати ваше дихання, якщо потрібно.
- Дуже часто ваш артеріальний тиск незначно знижується, але ваш лікар-анестезіолог також навчений лікувати це.
- Дуже часто на місці розміщення канюлі залишається невеликий синяк.
- Почуття нудоти або блювота нечасті.
- Існує незначний ризик потрапляння вмісту шлунка в легені. Важливо дотримуватися інструкцій щодо їжі та пиття, щоб цей ризик був дуже низьким.
- Будь-які алергічні реакції на седативні препарати зустрічаються дуже рідко.

Ризики після седації

- Дуже часто відчувається сонливість і нестабільність у ногах. У вас може бути більший ризик падіння, особливо якщо ви старшого віку.
- Зазвичай седація впливає на ваше судження та пам'ять до 24 годин.

Запитання, які ви можете поставити про седацію

- 1 Хто введе мені седативні засоби?
- 2 Який тип седації найкращий для мене та процедури, яку я прохожу?
- 3 Чи маю я якісь особливі ризики?
- 4 Коли я повинен припинити їсти та пити перед процедурою?
- 5 О котрій годині я маю домовитись, щоб мене забрали?

Додаткові ресурси

- Догляд за тими, хто був під загальною анестезією або приймав седативний засіб (www.rcoa.ac.uk/patient-information-translations-ukrainian).
- Академія медичних королівських коледжів. *Практика безпечної седації під час медичних процедур: Оновлення*. AoMRC, 2021 (<https://bit.ly/3wEoHGy>).
- Академія медичних королівських коледжів. *Практика безпечної седації під час медичних процедур: Стандарти та настанови*. AoMRC, 2013 (<http://bit.ly/301ndq8>).
- Міжвузівський консультативний комітет із седації в стоматології. *Стандарти свідомої седації при наданні стоматологічної допомоги*. RCS, 2020 (<https://bit.ly/3vz0YWP>).
- Листівки про конкретні ризики, пов'язані з анестезією або процедурою анестезії, також доступні на веб-сайті коледжу: www.rcoa.ac.uk/patient-information-translations-ukrainian

Відмова від відповідальності

Ми доклали максимум зусиль, щоб інформація в цій брошурі була вичерпною та актуальною, але ми не можемо цього гарантувати. Ми не очікуємо, що ця загальна інформація охопить усі питання, які можуть виникнути у вас, або все, що може бути важливим для вас. Ви повинні обговорити свій вибір і будь-які ваші занепокоєння з вашою медичною бригадою, використовуючи цю брошуру як посібник. Саму по собі цю брошуру не слід розглядати як пораду. Цю брошуру не можна використовувати для будь-яких комерційних чи бізнес-цілей. Щоб отримати повну інформацію про відмову від відповідальності, натисніть тут:

www.rcoa.ac.uk/patient-information-translations-ukrainian.

Усі переклади надає спільнота перекладачів Translators without Borders. Якість цих перекладів перевіряється, щоб зробити переклади максимально точними, але існує ризик неточностей і неправильного тлумачення деякої інформації.

Розкажіть нам, що ви думаєте

Ми вітаємо пропозиції щодо покращення цієї брошури.

Якщо у вас є коментарі, які ви хотіли б висловити, будь ласка, надішліть їх електронною поштою: patientinformation@rcoa.ac.uk

Королівський Коледж Анестезіологів

Черчилль-хаус, 35 Ред Леон-сквер, Лондон WC1R 4SG, WC1R 4SG (Churchill House, 35 Red Lion Square, London WC1R 4SG)

020 7092 1500

www.rcoa.ac.uk

Друге видання, червень 2021 р.

Ця брошура буде переглянута протягом трьох років з дати публікації.

© 2021 Королівський Коледж Анестезіологів (RCoA)

Ця брошура може бути скопійована з метою створення інформаційних матеріалів для пацієнтів. Будь ласка, цитуйте першоджерело. Якщо ви бажаєте використати частину цієї брошури в іншій публікації, необхідно зробити відповідне посилання і видалити логотипи, брендинг та зображення. Для отримання додаткової інформації, будь ласка, зв'яжіться з нами.